

Ristijärvi

KESKELLÄ KAINUUTA

**Elinvoimaohjelma
2027–2031**

Hyväksytty xxxx

Versiohistoria

Pvm	Versio	Tekijä	Kuvaus
11.8.2026	1.0	Jussi Tolonen	Esitys elinvoima-toimikunnalle
8.9.2026	1.1	Jussi Tolonen	Esitys elinvoima-toimikunnan kor-jausehdotuksien myötä kunnan-hallitukselle 8.9.2026

Elinvoimaohjelman tarkoitus

Elinvoimaohjelma on osa Ristijärven kunnan strategiaa ja se määrittää tuleville vuosille elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämisen käytännön tärkeimmät painopistealueet. Ristijärven kunnan strategisena tavoitteena on edistää elinvoimaa sekä vahvistaa kunnan veto- ja pitovoimatekijöitä. Elinvoiman näkökulmasta keskeisiä tavoitteita ovat:

- parasta asumista & elämää
- rajaton yritysysteistyö
- ennakoiva maanhankinta & -käyttö
- kaavoitus
- kehittyvät yritykset & innovatiiviset hankkeet
- menestystä ruokkiva & vastuullinen viestintä
- toimitilat
- kuntayhteistyö
- työllisyys

Elinvoimaohjelma on kehittämisohjelma, joka tukee elinvoimatyön konkreettista toteuttamista ja jolla tavoitellaan kehittyvää suuntaa kunnan veto- ja pitovoimaan sekä tarvittavaa uudistumiskykyä. Ohjelma tiivistää yhteen ne tavoitteet, toimenpiteet ja yhteistyön muodot, joilla Ristijärvi tulee edistämään asukkaiden hyvinvointia, yritystoiminnan kasvua, työpaikkojen syntymistä, kestävästä taloutta sekä yhteisöllistä ja viihtyisää elinympäristöä.

Elinvoimaohjelman tavoitteena on luoda yhteinen suunta kunnan, kuntalaisten, yritysten, yhdistysten, kyläyhteisöjen, vapaa-ajan asukkaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden elinvoimatyölle. Ohjelma toimii työkaluna päätöksenteolle, resurssien kohdentamiselle ja kehittämis-hankkeille sekä varmistaa, että kunnan kehittäminen perustuu yhteisesti tunnustettuihin vahvuuksiin, unohtamatta taustalla huomiota vaativia uhkatekijöitä tai haasteita.

Ristijärven elinvoimaohjelma heijastelee kuntamme arvoja, joita ovat luonnonläheisyys, yhteisöllisyys, huolenpito, turvallinen arki sekä uudistumisen rohkeus. Elinvoimaohjelman tavoitteena on hyödyntää vahvuuksiamme huomioiden arvomme siten, että Ristijärvi on myös tulevaisuudessa paras paikka elää, asua, harrastaa, vierailla, yrittää ja investoida.

Ristijärven vahvuudet ja kehittämistarpeet

Ristijärven tunnistetut vahvuuksia ovat sijainti keskellä Kainuun työssäkäyntialueella, kaunis luonto – luonnon saavutettavuus, yhteisöllisyys – yhdessä tekeminen ja tekemisen meininki, yhdistys- ja harrastustoiminta, erinomaiset infra- ja tietoliikenneyhteydet sekä perhemyönteisyys. Ristijärvellä on merkittävää potentiaalia muun muassa hyvän saavutettavuuden, sujuvien liikenneyhteyksien, upeiden järvenranta-alueiden sekä etätyömahdollisuuksien ansiosta. Kehitystä tukevat myös positiivinen muuttovirta lähikuntiin suuntautuvien investointien myötä, vihreän siirtymän hankkeille soveltuvat alueet sekä kehittyvä energiainfrastruktuuri. Uusia mahdollisuuksia tarjoavat lisäksi matkailun ja hanketoiminnan kehittäminen, lapsi- ja perhemyönteinen elinympäristö, sukupolvenvaihdot, laaja harrastustoiminta sekä sivistyspalveluiden pienet ryhmäkoot ja uudistuvat toimintamenetelmät.

Kehittämistä vaativat tekijät liittyvät erityisesti kunnan talouden tasapainottamiseen, omien kiinteistöjen käyttöasteen parantamiseen ja tilakustannusten hallintaan sekä väestökehityksen haasteisiin. Myös kunnan rajallinen maanomistus vaikuttaa kaavoitusmahdollisuuksiin, ja työpaikkaomavaraisuuden vahvistaminen on tärkeää tulevaisuuden kannalta. Lisäksi matkailun kasvua tukevien majoituspalvelujen ja muun palvelutarjonnan kehittäminen tarjoaa mahdollisuuksia elinvoiman vahvistamiseen.

Elinvoiman näkökulmasta huomiota tulee kiinnittää erityisesti julkisen liikenteen saavutettavuuteen, kunnan tunnettuuden lisäämiseen sekä valtionosuuksien ja lainsäädäntömuutosten taloudellisiin vaikutuksiin. Haasteita voivat aiheuttaa myös yrittäjäkunnan ikääntyminen, toisen asteen koulutustarjonnan puuttuminen, geopoliittisen toimintaympäristön muutokset sekä työllisyyttä tukevien investointien vähäisyys. Näihin tekijöihin ennakoivasti vastaamalla voidaan vahvistaa kunnan veto-, pito- ja elinvoimaa pitkällä aikavälillä.

Yllä edellä mainitut vahvuudet ja kehittämistarpeet toimivat strategisten tavoitteiden kanssa koko elinvoimaohjelman perustana. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että elinvoimatyössä kunnan vahvuudet ja potentiaali pyritään hyödyntämään, sekä saman aikaisesti niitä halutaan johdonmukaisesti vahvistaa. Samalla vastavuoroisesti haastaviin ja uhkaaviin tekijöihin kiinnitetään entistä enemmän huomioita ja pyritään työskentelemään tavoitteellisesti lieventääksemme seurauksia tai poistaaksemme niistä merkittävimmät.

Elinvoimaohjelman 2027–2031 keskeisimmät kehittämiskohdat

Elinvoimaohjelma on rajattu toimintaympäristöanalyysin, kyselytutkimuksen ja yhteisesti tärkeimmiksi tunnistettujen kehittämistarpeiden perusteella neljään (1–4) strategiasta poimittuun toimintasektoriin, joiden osalta määritetään vastuutahot, tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Nämä toimintasektorit ovat elinvoimatyön kannalta tulevan toimintakauden merkittävimpiä muun muassa ajankäytön, toimenpiteiden ja saavutuksien näkökulmasta.

1. Menestystä ruokkiva & vastuullinen viestintä

Viestintä on elinvoiman rakentamisen työkalu. Teemme näkyväksi avoimen ja ajantasaisen viestinnän kautta kunnan vahvuuksia sekä luomme myönteistä kuntamielikuvaa avoimella, osallistavalla ja vastuullisella viestinnällä. Viestintä luo positiivista kuntakuvaa ja edistää kunnan vetovoimaa. Hyvin suunniteltu ja johdonmukainen viestintä tukee kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista, vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä kannustaa asukkaita, yrityksiä ja sidosryhmiä osallistumaan kunnan kehittämiseen. Viestinnällä varmistamme, että kuntalaisilla on mahdollisuus saada oikea-aikaista ja ymmärrettävää tietoa kunnan toiminnasta, päätöksenteosta ja palveluista. Samalla viestintä tukee kunnan tunnettuutta, houkuttelee uusia asukkaita ja yrityksiä sekä vahvistaa kunnan asemaa elinvoimaisena ja kehittyvänä toimintaympäristönä.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutahot	Mittarit
Viestintä kasvattaa kunnan tunnettuutta ja houkuttelevuutta	Lisäämme näkyvyyttä alueellisissa ja valtakunnallisissa medioissa	Koko organisaatio	Julkaisujen määrä / vuosi
	Hyödynnämme sekä laajennamme aktiivisesti verkkosivuja ja sosiaalisen median tarjontaa	Viestintä	Käyttäjien määrä uudessa tarjonnassa
	Ryhdyimme tuottamaan video- ja äänimateriaalia tekstin ohella	Viestintä	Tavoitteellisten julkaisujen määrä / vuosi
	Teemme kaupallista yhteistyötä sosiaalisen median vaikuttajien kanssa	Viestintä	Julkaisujen katsojamäärät
	Tuomme esiin kuntalaisten, yritysten ja vapaa-ajan asukkaiden tarinoita	Viestintä	Tavoitteellisten julkaisujen määrä / vuosi
	Markkinoimme kuntalaisten vapaata metsästysoikeutta valtion mailla	Viestintä	Asukasmäärän kehitys
	Varmistamme, että valtatie 5 käyttäjät tietävät saapuneensa Ristijärvelle	Viestintä	Yritysten liiketilan kehitys
Harjoitamme aktiivista ja avointa viestintää kunnan toiminnasta, palveluista, tapahtumista ja toimitiloista	Tuotamme jokaisella toimialueella toiminnastamme vähintään neljä julkaisua vuodessa	Koko organisaatio	Julkaisujen katsojamäärät
	Ohjaamme järjestäviä tahoja viemään tapahtumia tapahtumien Kainuuseen, josta ne nousevat kunnan verkkosivuille	Viestintä	Kalenteriin viedyt tapahtumat
	Viestinnästä vastaava henkilöstö osallistuu viestintäkoulutuksiin (Eduhouse, FCG, Kuntaliitto)	Viestintä	Viestinnän seuraajien määrä
Ristijärvellä on selkeä viestintästrategia	Päivitämme viestintä- ja markkinointisuunnitelman tarvittaessa, mutta vähintään kerran valtuustokauden aikana	Viestintä	Suunnitelma vastaa aikaansa
Kunta keskellä Kainuuta – näkyy ja kuuluu kaikessa viestinnässä	Liitämme kaikkeen Kainuuseen kohdennettuun markkinointiviestintään sloganin "keskellä Kainuuta"	Koko organisaatio	Toteuma suhteessa julkaisuiden kokonaismäärään

2. Kehittyvät yritykset & innovatiiviset hankkeet

Kehittyvät yritykset ja innovatiiviset hankkeet vahvistavat kunnan elinvoimaa, kilpailukykyä ja työllisyyttä. Kunta luo edellytyksiä yritysten kasvulle, uudistumiselle ja verkostoitumiselle sekä tukee uusien liiketoimintamahdollisuuksien syntymistä.

Kehittämishankkeilla edistetään osaamista, investointeja, kestäväää kasvua ja alueen vetovoimaa yhteistyössä yhdistyksien, yritysten, oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutahot	Mittarit
Priorisoimme matkailun ja Saukkovaaran kehityksen painopisteitä	Keskitymme lumivarmuuden parantamiseen Saukkovaaralla	Elinvoimapalvelut	Lumetusjärjestelmä olemassa, kyllä/ei
	Kehitämme Saukkovaaran laskettelurinteitä lapsiperheiden kohteena	Elinvoimapalvelut	Toimenpiteiden määrä
	Edistämme majoituskapasiteetin kasvua Saukkovaaralla sekä muualla kunnassa	Elinvoimapalvelut	Majoituskapasiteetin kehityksen määrä
	Ryhdyimme panostamaan luontoon ja vesistöihin liittyviin matkailupalveluihin	Elinvoimapalvelut	Matkailupalveluiden liikevaihdon kehitys
	Valitsemme yhden uuden kehittämiskohteen kunnan alueelta tarkempaa kehittämissuunnittelua varten	Elinvoimapalvelut	Toteutunut, kyllä/ei
	Luomme erääksi kunnan vetovoimatekijäksi Kainuun parhaat virkistys- matkailu- ja latureitistöt	Tekniset palvelut, Elinvoimapalvelut	Reitistöjen käyttäjä-määrä
Hankeistamme matkailun kehittämistä aktiivisesti	Tavoittelemme yhtä omaa jatkuvasti käynnissä olevaa matkailun kehittämisen hanketta	Elinvoimapalvelut	Käynnissä olevien hankkeiden määrä / vuosi
Tuemme aktiivisesti yhteisöjä ja yrityksiä hankkeistamaan kehittämistä	Käynnistämme Ristijärven matkailun yhteistyöryhmän toiminnan	Elinvoimapalvelut	Toteutunut, kyllä/ei
	Tarjoamme kunnan toimesta sparrausta hankkeiden ja kehittämisen ideoinnissa sekä suunnittelussa	Elinvoimapalvelut	Toteutunut, kyllä/ei
	Osallistumme vuosittain teemakohtaisille messuille	Elinvoimapalvelut	Toteutunut, kyllä/ei

3. Parasta asumista & elämää

Parasta asumista ja elämää tarjoava kunta luo edellytykset sujuvalle arjelle, hyvinvoinnille ja yhteisöllisyydelle. Viihtyisä asuinympäristö, laadukkaat peruspalvelut, turvallisuus sekä monipuoliset harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet vahvistavat kunnan veto- ja pitovoimaa. Kunta kehittää elinympäristöään asukkaiden tarpeita kuunnellen ja tukee kestäväää sekä laadukasta asumista kaikissa elämäntilanteissa.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutahot	Mittarit
Ristijärvi onnistuu houkuttelemaan uusia asukkaita ja osaajia	Varmistamme että kunnassa on sopivia asuntoja muuttajien tarpeisiin ja keskustelemme aktiivisesti uudisrakentamista harjoittavien rakennusliikkeiden kanssa	Ristijärven kunnan vuokratatolot / elinvoimapalvelut	Kyselyiden ja tarjonnan kohtaanto

	Kohdennamme markkinointia potentiaaliin muuttajiin	Viestintä, elinvoimapalvelut	Julkaisuiden saavuttavuus / vuosi
	Huomioimme kuntaan muuttaneet aina henkilökohtaisesti	Elinvoimapalvelut	Tilaisuuksien määrä / vuosi
	Kaavoitamme ranta-asumiseen lisää tontti-tarjontaa	Elinvoimapalvelut	Valmistuvat kaavat / valtuustokausi
Huomioimme vapaa-ajan asukkaiden tarpeet	Varmistamme, että vapaa-ajan asunnon muuttaminen pysyvään asumiseen on helppoa ja ketterää	Tekniset palvelut	Muutettujen asuntojen määrä / vuosi
	Järjestämme vuosittain mökkiläisille kohdennettua tarjontaa	Elinvoimapalvelut	Tilaisuuksien määrä / vuosi
Meillä on turvallista asua ja viihtyvyys on korkealla tasolla	Panostamme kunnan yleisilmeen kehittymiseen	Tekniset palvelut, Elinvoimapalvelut	Yksittäisten toimenpiteiden määrä / vuosi
	Kehitämme liikuntapaikkoja systemaattisesti asukkaita kuunnellen	Tekniset palvelut, Elinvoimapalvelut	Kehitystoimien määrä / vuosi
	Tavoittelemme parhaita liikuntareittejä	Tekniset palvelut, Elinvoimapalvelut	Kehitystoimien määrä / vuosi
	Olemme tietoisia siitä, miten Ristijärvellä viihdytään	Viestintä, elinvoimapalvelut	Kyselyiden määrä / vuosi

4. Rajaton yritysysteistyö

Rajaton yritysysteistyö perustuu avoimeen vuorovaikutukseen, luottamukseen ja kumppanuuteen kunnan sekä yritysten välillä. Kunta toimii aktiivisena yhteistyön mahdollistajana, kuuntelee yritysten tarpeita ja edistää toimintaedellytysten kehittämistä. Yhteistyöllä luodaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia, vahvistetaan alueen kilpailukykyä sekä tuetaan investointien, työpaikkojen ja kestäväen kasvun syntymistä.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutahot	Mittarit
Haemme aktiivisesti uusia yritysavauksia	Kohdennamme resurssimme siihen, että kuntaan syntyy tai muuttaa uusia yrityksiä	Elinvoimapalvelut	Uusien yritysten määrä / vuosi
	Kohdennamme resurssimme siihen, että yritykset voivat hyödyntää lähialueen luonnonvaroja sekä rakentaa paikallisia energiantuotannon ja -kulutuksen ekosysteemejä	Elinvoimapalvelut	Käynnissä olevien hankkeiden tai yritysten määrä toimialalla
	Toteutamme potentiaaliselvityksen, jonka myötä osaamme kohdentaa markkinointia paremmin	Viestintä, elinvoimapalvelut	Toteutunut, kyllä/ei
	Osallistumme aktiivisesti alueellisiin ja valtakunnallisiin yritys- ja sijoittumistahtumiin	Elinvoimapalvelut	Osallistumismäärä / vuosi
	Teemme yhteistyötä muiden Kainuun kuntien ja alueellisten toimijoiden kanssa	Elinvoimapalvelut	Toteutunut, kyllä/ei
	Tuomme esille vapaat yritystontit ja toimitilat kohdennetusti	Viestintä, elinvoimapalvelut	Toteutunut, kyllä/ei

Näyttäydymme houkuttelevana sijaintina ja kuntana yrityksille	Teemme yritysten sijoittumisen helpoksi ennakoiavalla kaavoituksella	Elinvoimapalvelut	Valmistuvat kaavat / valtuustokausi
	Julkaisemme yritystarinoita ja yrittäjäkokeuksia kunnan viestintäkanavissa	Viestintä, elinvoimapalvelut	Julkaisuiden määrä / vuosi
	Edistämme sujuvia yritysten lupa- ja neuvontapalveluita	Elinvoimapalvelut	Tapaamisten määrä / vuosi
Yritysyhteistyön vahvistaminen Ristijärveläisten yritysten kanssa	Teemme päivittäin yhteistyötä yrittäjien kanssa	Elinvoimapalvelut	Tapaamisten määrä / vuosi
	Olemme tietoisia yrittäjien tarpeista ja toimintaympäristön kehittämiskohteista	Viestintä, elinvoimapalvelut	Kyselyiden määrä / vuosi

Yhteenveto

Ristijärven elinvoimaohjelma on kunnan strategiaa toteuttava kehittämisohjelma, joka määrittää elinvoimatyön käytännön suunnan vuosille 2027–2031. Ohjelman tavoitteena on vahvistaa kunnan veto- ja pitovoimaa, uudistumiskykyä sekä kestävästä kasvua. Samalla se kokoaa yhteen tavoitteet, toimenpiteet ja yhteistyömuodot, joilla edistetään asukkaiden hyvinvointia, yritystoiminnan kasvua, työpaikkojen syntymistä, kestävästä kuntataloutta sekä viihtyisää ja yhteisöllistä elinympäristöä.

Ohjelma perustuu Ristijärven tunnistettuihin vahvuuksiin:

- keskeinen sijainti Kainuun työssäkäyntialueella
- puhdas ja helposti saavutettava luonto
- vahva yhteisöllisyys ja aktiivinen yhdessä tekemisen kulttuuri
- monipuolinen yhdistys- ja harrastustoiminta
- toimivat tietoliikenneyhteydet
- perhemyönteinen toimintaympäristö.

Kuntaa haastavat erityisesti väestön väheneminen ja ikääntyminen, kuntatalouden alijäämä, työpaikkaomavaraisuus, kiinteistöjen käyttöaste, matkailupalveluiden ja majoituskapasiteetin kehittämistarpeet sekä työllistävien yritysten vähäisyys. Kokonaisuutena ohjelma tähtää siihen, että Ristijärvi on houkutteleva paikka asua, yrittää, investoida, harrastaa ja vieraila. Elinvoimapalvelut vastaavat ohjelman toteutuksen koordinoinnista ja seurannasta yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.